
Redactioneel gedeelte (Editorial)

Author(s): A. Touw

Source: *Lindbergia*, 1972, Vol. 1, No. 3/4 (1972), pp. 254-260

Published by: Oikos Editorial Office

Stable URL: <https://www.jstor.org/stable/20149194>

JSTOR is a not-for-profit service that helps scholars, researchers, and students discover, use, and build upon a wide range of content in a trusted digital archive. We use information technology and tools to increase productivity and facilitate new forms of scholarship. For more information about JSTOR, please contact support@jstor.org.

Your use of the JSTOR archive indicates your acceptance of the Terms & Conditions of Use, available at <https://about.jstor.org/terms>

is collaborating with JSTOR to digitize, preserve and extend access to
Lindbergia

JSTOR

Redactioneel gedeelte (Editorial)

A. Merkwaardige vondsten

Abstract. Under this heading the editor has compiled short notes of various contributors concerning new collections of rare or otherwise interesting bryophytes from Belgium (2 species) or The Netherlands (34 species). Below each contribution the initials of the contributor(s) are given; full names are given in the introduction. Most notes deal with new stations of rare species, and range extensions are reported for several less rare ones. Judging from the new data *Diplophyllum obtusifolium*, *Anisothecium schreberianum*, and *Oxyrrhynchium pumilum* might have been overlooked previously. New finds fortify the view that *Dicranum tauricum* is spreading in The Netherlands. A surprisingly large number of new collections is reported of *Barbula hornschuchiana*. The occurrence of *Brachythecium plumosum* in The Netherlands is proved by a first find of fruiting material (all previous collections that might belong there being sterile). *Schistidium apocarpum* has been found growing on a pollard-willow in a river foreland.

Inleiding

In deze rubriek worden door de redactie korte bijdragen verenigd, welke betrekking hebben op niet eerder gepubliceerde bijzondere vondsten (van zeldzame soorten, van andere soorten op bijzondere vind- of standplaatsen, etc.). Inzenders wordt met klem verzocht bewijsmateriaal te deponeren in een of meer goed toegankelijke instituten-herbaria, opdat het materiaal voor latere onderzoekers steeds zonder moeite is te localiseren. Van de meeste hier thans vermelde vondsten bevindt zich materiaal in privé-collecties, welke echter niet zijn aangeduid.

De bijdragen zijn afkomstig van de volgende inzenders:

P.A.	– P. AUKES, Utrecht
M.A.B.	– M. A. BRUGGEMAN-NANNENGA, Utrecht
H.J.D.	– H. J. DURING, Groningen
S.R.G.	– S. R. GRADSTEIN, Utrecht
G. DE G.	– G. DE GROOT-VEENBAAS, Utrecht
P. DE M.	– P. DE MEY, Rotterdam
J.G. DE M.	– J. G. DE MOLENAAR, Utrecht
B.J.R.	– B. J. REICHGELT, Nijmegen
W.V.R.	– W. V. RUBERS, Utrecht
H.J.N.S.	– H. J. N. SCHOENMAKERS, Utrecht

H.S.	– H. SIPMAN, Utrecht
F.S.	– F. SOLLMAN, Heiloo
H. STR.	– H. STRIJBOSCH, Nijmegen
A.T.	– A. TOUW, Leiden

Hepaticae

België

Cephaloziella elachista (JACK) SCHIFFN. Limburg. Mechelen aan de Maas, ven “Onder den Berg”, in *Sphagnum apiculatum* (syn. *S. recurvum* ssp. *recurvum*) – *Pohlia nutans* var. *sphagnetorum* vegetatie, SCHOENMAKERS 13, 1969 (U); 114, 1969 (U); 117, 1969 (U); teste S. R. GRADSTEIN.

Deze soort was uit België bekend van drie plaatsen in het Kempens district en twee in het Ardennen district; zij komt wellicht ook voor in de vennen van het Lotharings district (volgens VANDEN BERGHEN, Fl. Gén. Belg. Bryoph. 1, 1955–57, p. 197). MARGADANT's Mossentabel (1959) noemt *C. elachista* in Nederland uiterst zeldzaam. – H.J.N.S.

Pallavicinia lyellii (HOOK.) S. F. GRAY. Limburg. Mechelen aan de Maas, ven “Onder den Berg”, op zandige oever, met *Sphagnum apiculatum* (syn. *S. recurvum* ssp. *recurvum*), *Dicranella heteromalla* en *Lophocolea bidentata*, SCHOENMAKERS 124, 1969 (U); teste S. R. GRADSTEIN.

Uit België is van deze soort slechts een vijftal vondsten bekend. Volgens MARGADANT's Mossentabel (1959) is zij in Nederland algemener, vooral in het Hafdistrict. – H.J.N.S.

Nederland

Bazzania trilobata (L.) GRAY. Gelderland. Duivelsberg (gem. Ubbergen), oude holle weg in

Pinus sylvestris-rijk *Quercus-Betuletum*, STRIJBOSCH, 1971 (L, Lab. Geobot. Nijmegen).

Bazzania werd in 1846 in deze streek verzameld door VAN DER SANDE LACOSTE, maar later niet meer teruggevonden. De planten groeiden onderaan een buiten alle normale routes liggend pad, in een zode van ca. 1 dm² en enkele kleinere plukjes, tesamen met *Calypogeia muelleriana* en *Tetraphis pellucida*. Recente vondsten zijn nu bekend van vijf vindplaatsen, die alle zijn gelegen op stuwwallen: Archemerberg, Heelsum, Posbank, Duivelsberg en St. Jansberg. – H.STR.

Cephalozia connivens (DICKS.) SPRUCE. Noord-Holland. Bloemendaal, Lindenheuvel, op rottende ontschorste dennestam, SOLLMAN 271, 1970 (L).

Deze soort was uit het duingebied alleen bekend uit de omgeving van Bergen, welke planten-geografisch een aparte positie inneemt. – F.S.

Diplophyllum obtusifolium (HOOK.) DUM. Drente. Orvelterzand, Touw 3230 & 13054, 1958 (L). Oosterhesselen, De Klencke, GRADSTEIN 692, 1967 (U). – Gelderland. Kootwijkerzand, Touw 13006, 1966 (L). Montferland, HESSEL 69–225, 1969 (U). Stuwwal Ede-Wageningen, MULDER (diverse vondsten), 1969 en 1970; idem, lokaal langs bospaden, RUBERS 1087, 1968 (U). – Noord-Brabant. Langs weg Kneegsel-Hoogeloon, GRADSTEIN 733, 1968 (U). – Limburg. Malden, langs spoorlijn, GRADSTEIN 987, 1969 (U).

Het hierboven gegeven overzichtje van nieuwe vondsten van deze volgens MARGADANT (Mossentabel, 1959) zeer zeldzame soort moge een aansporing zijn om er meer naar te zoeken. *Diplophyllum obtusifolium* groeit bij uitstek op geëxponeerde standplaatsen op leemhoudend zand, zoals noordhellinkjes in zandverstuivingen, aan boswallen en op lemige randen van paden, vaak en gezelschap van *Nardia geoscypha*, *N. scalaris*, *Isopachtes bicrenatus* en *Gymnocolea inflata*. – S.R.G.

Lejeunea cavifolia (EHRH.) LINDB. Utrecht. Nieuw Amelisweerd bij Utrecht, in essenhakhoutbos op rivierklei, op vochtig basaal deel van essestronk, met o.a. *Radula complanata*, *Homalia trichomanoides* en *Plagiothecium sylvaticum*, DE GROOT-VEENBAAS 63, 1970 (U); teste J. G. DE MOLENAAR.

Hiervoor alleen met zekerheid bekend uit de omgeving van Doesburg (KOLVOORT, Buxbaumia 18, 1964, p. 28–30), waar de soort eveneens werd gevonden in een bos op rivierklei, tesamen met *Radula complanata*, *Plagiothecium sylvaticum* var. *neglectum*, *Lophocolea bidentata* en *Oxyrrhynchium praelongum*. – G. DE G. & J. G. DE M.

Orthocaulis kunzeanus (HUEB.) BUCH. Utrecht. Soesterberg, op N-helling bij het militaire vliegveld (nabij restaurant “t Hooght”, tussen *Leuco-*

bryum glaucum en *Gymnocolea inflata*, SOLLMAN 551, 1971 (L); teste A. TOUW.

De meest westelijke vindplaats in Nederland en de eerste in het Utrechtse heuvelgebied. – F.S.

Ptilidium ciliare (L.) NEES. Noord-Holland. Schoorl, binnenduin, heide, W-helling nabij open klimhelling (top. krt. coord. 523–107), SOLLMAN 364, 1970 (L).

Was uit het duingebied slechts bekend uit Katwijk, Noordwijk, Bergen en Terschelling. – F.S.

Scapania undulata (L.) DUM. Gelderland. Loenen op de Veluwe, Veldhuizer Spreng, vlak bij de uitmonding in het kanaal van Apeldoorn naar Dieren, op houten beschoeiing in zeer dystrooph water, AUKES, 1970 (U); det. P. AUKES en J. G. DE MOLENAAR.

Dit levermos van snelstromende bergbeken is tweemaal eerder in Nederland gevonden, beide malen eveneens op de Veluwe en op de houten beschoeiing van sprengen met voedselarm water, nl. bij Hulshorst en 't Loo. – P.A. en J.G. DE M.

Sphenobolus minutus (CRANTZ) STEPH. Gelderland. Hoogsoerense Veld, N-helling in *Calluna-Vaccinium*-heide, met *Leucobryum glaucum* en *Odontoschisma sphagni*, VAN BEEK & RUBERS 1746, 1969 (U); teste S. R. GRADSTEIN. Boeschoten, steile N-helling in hoge *Calluna*-heide, STOUTJESDIJK, 1955 (U).

Met Heelsumse beekdal, Archemerberg en de nieuwe vondst bij de Eindhovense Langvennen (LUITINGH & VAN MELICK, *Lindbergia* 1, 1972, p. 247) is het aantal vindplaatsen in Nederland nu op 5 gebracht. – W.V.R.

Musci

Nederland

Acaulon muticum (HEDW.) C. MUELL. Groningen. Langs weg van Onnen naar Zuidlaren, op open, zandige bodem, c.sp., DURING 116, 1967 (GRO); teste B. O. VAN ZANTEN.

Uit de door TOUW (*Buxbaumia* 17, 1963, p. 89) opgesomde vondsten blijkt, dat deze soort in de vorige eeuw enkele malen ten Zuiden van Groningen is gevonden, maar in deze eeuw niet meer. Hij vermeldt, dat *Acaulon* vermoedelijk algemener is dan uit de vondsten blijkt en geeft als een van de redenen, dat hij 's winters groeit en meestal al voor de voorjaarsexcursies weer is verdwenen. In dit patroon past de nieuwe vondst (in februari!) uitstekend. De planten groeiden op een vrij geëxponerd stukje vlak langs de weg, samen met o.a. *Pottia truncata* en *Fissidens taxifolius*. – H.J.D.

Aloina aloides (SCHULTZ) KINDB. var. *ambigua* (B.S.G.) CRAIG. Utrecht. Rijnuiterwaarden bij Leersum, op hoop rode aarde bij verlaten steenfabriek, VAN DER VAART 216, 1941 (U). Fort Vechten bij Utrecht, betonnen dak van kazemat, open plek tussen gras op dunne leemlaag, SIPMAN 5146, 1972. – Zuid-Holland. Oostvoorne, zandig-kleiige, overwegend met bryophyten begroeide wegberm bij Vliegveld-vallei, DE MEY 7112181, 1971 (Gro, L); teste A. Touw. – Limburg. Maastricht, W-helling van de St. Pietersberg ten Z. van Fort Willem, kleihoudende rand van oude mergelgroeve, RUBERS et al. 89, 1970 (U). Sittard, op kale löss op de bodem van de leemgroeve aan de Lahrweg, in uitgestrekte mosvegetatie, SIPMAN 5168, 1972 (U); kale lössleemwand in leemgroeve bij het station, SIPMAN 5182, 1972 (U).

Blijkens de door Touw (*Buxbaumia* 17, 1963, p. 97, 98) vermelde gegevens heeft *A. aloides* var. *ambigua* in Nederland een ruime verspreiding, maar komt vooral voor in het Lössdistrict. De nieuwe vondsten lijken dit beeld te bevestigen. De oecologie lijkt overeen te komen met die van *Barbula hornschuchiana*, een minder zeldzame soort, waarmee hij meermalen tesamen is gevonden. Andere soorten, waarmee *A. aloides* var. *ambigua* werd aangetroffen zijn *Barbula fallax*, *B. unguiculata*, *Bryum bicolor*, *B. ruderale*, *Pottia bryoides*, *P. davalliana*, *P. intermedia*, *P. lanceolata* en *Pterygoneurum ovatum*. – P. DE M., F.S. en H.S.

A. rigida (HEDW.) LIMPR. Noord-Holland. Amsterdam, dijk voor toekomstige snelweg bij Westlandgracht, FREESE, 1972 (L); teste A. Touw.

De enige tot dusver bekende vondst buiten het Krijtdistrict werd in 1847 door VAN DER SANDE LACOSTE gedaan, eveneens bij Amsterdam. – F.S. en H.S.

Anisothecium rufescens (WITH.) LINDB. Gelderland. Duivelsberg bij Nijmegen, leemgroeve, NANNENGA-BREMEKAMP 1370, 1950 (U). – Limburg. Plasmolen, JANSEN, 1932 (L, NBV). Ottersum, JANSEN, 1937 (L, NBV). Schinnen, Nagelbeek, in diepe holle weg, op onbeschaduwde, ZW-geëxponeerde lössleemkant, SIPMAN 2985, 1970 (U).

Volgens BARKMAN (*Buxbaumia* 15, 1961, p. 55, 57) in de vorige eeuw zeven keer gevonden en in deze slechts éénmaal (Beek bij Nijmegen). JANSEN & WACHTER (Ned. Kruidk. Arch. 50, 1940, p. 381) publiceerden echter nog een vondst uit deze eeuw, nl. bij Wageningen. Zoals WHITEHOUSE (Trans. Brit. Bryol. Soc. 5, 1969, p. 760, 762) ontdekte, heeft de soort aan de rhizoiden knolletjes, die meestal bestaan uit groepjes van 2 (zelden 3 of 4) achter elkaar geplaatste, sterk opgezwollen cellen met een diameter van 70–100 µm. Evenals *A. schreberianum* groeit deze soort op kale, neutrale leem, maar naar het schijnt veel meer beschut. – H.S. en A.T.

A. schreberianum (HEDW.) DIX. Gelderland. Zaltbommel, WAKKER, 1900 (L). Leuvenum, GRADSTEIN 197, 1964 (U). Culemborg, Redichemse waard, RUBERS, 1972 (U). Gendt, Waal-uiterwaard, Touw 13249 (L). – Utrecht. Rhijnauwen ten Z. van De Bilt, MÖRZER-BRUYNS, 1941 (U). Oud Amelisweerd ten ZO. van Utrecht, SIPMAN 2078, 1969. – Zuid-Holland. Tussen Leiderdorp en Koudekerk, Touw 12973, 1970 (L). – Noord-Brabant. Cuyk, c.sp., GRADSTEIN 691, 1967 (L, U). Nuenens broek, tussen *Bryum rubens*, c.sp., VAN MELICK, 1972 (U). – Limburg. Schinnen, Nagelbeek, SIPMAN 2942, 1970. Arcen, GRADSTEIN, 1971 (U). Gerendal, GREVEN, 1972 (U). Sittard, SIPMAN 5180B, 1972.

Deze soort heet in Nederland zeldzaam te zijn, maar de vele recente vondsten doen vermoeden, dat hij over het hoofd is gezien. *A. schreberianum* groeit op open, lemige, neutrale tot zwak zure grond in grasvegetaties op akkers en wegbermen en ook op beschaduwde plaatsen in bos. Aan de ondergrondse delen der rhizoiden zitten bolvormige knolletjes met een diameter van c. 100 µm, welke bestaan uit c. 25 weinig uitpuilende cellen (zie o.a. WHITEHOUSE, Trans. Brit. Bryol. Soc. 5, 1966, p. 103–116). – H.S.

Astomum crispum (HEDW.) HPE. Gelderland. Langs de IJssel bij Zutphen, op open plekkjes tussen gras op de zomerdijk, DURING 71049, 1971 (Gro). Wageningen, dijkje bij de haven, exp. Z., op zandige klei, c.sp., Touw 3825, 1963 (L).

In deze eeuw eerder alleen vermeld van de Maasdijk bij Oss en de kalkgraslanden in Zuid-Limburg. De vindplaats bij Zutphen staat bekend als een zeer fraaie groeiplaats van het *Medicagino-Avenetum pubescentis*, een vegetatietype, dat nauw verwant is aan deze kalkgraslanden. – H.J.D. en A.T.

Barbula hornschuchiana SCHULTZ. Groningen. Zandig binnenbeloop van de Eemspolderdijk bij Uithuizen, KRUYNE, 1938 (L). – Friesland. Terschelling, Oosterend, middenberm van schelpenpaadje langs Jan Thijssensduin, SIPMAN 1111, 1968 (U). Tijdens de voorjaarsexcursie 1971 van de Bryol. Werkgroep ook gevonden op Ameland. – Gelderland. Tichelsterrein bij Buren, in ijle grasvegetatie op opgebaggerd rivierzand, GRADSTEIN et al., 1972 (U). Doorwerth, zwembad “De Branding”, op gravel van tennisbaan, NANNENGA-BREMEKAMP 63, 1948 (U). – Utrecht. Fort Vechten bij Utrecht, betonnen dak van kazemat, tussen ijl gras op dunne leemlaag, c.sp., SIPMAN 5147, 1972 (U). – Zuid-Holland. Oostvoorne, zandig-kleiige, overwegend met bryophyten begroeide wegberm bij Vliegveld-vallei, c.sp., DE MEY 7112252, 1972 (L); teste A. Touw. Voorne, duinen bij de Houten Paardjes, op hellinkje met ± stuivend zand langs pad, DE MEY 7201162, 1972. Hellevoetsluis, op stoffige baksteen van vestingmuur, BREGMAN, 1972 (L).

– Limburg. Grevenbicht, Elba, grindgaten langs de Maas, langs met kolenkalksteen geplaveid pad, tussen gras, SIPMAN 3121, 1970. Watersley bij Sittard, rest van baksteenmuurtje, c.sp., SIPMAN 5133, 1972. Sittard, op de bodem van de leemgroeve aan de Lahrweg, op kale löss, SIPMAN 5167, 1972 (U).

Van deze soort waren tot dusver slechts weinig Nederlandse vondsten bekend, alle uit het Duinen het Krijtdistrict, maar blijkens de nieuwe vondsten komt hij in een groot deel van het land voor en lijkt niet zeldzaam te zijn. Het is dan ook merkwaardig, dat *B. hornschuchiana* vroeger zo weinig is gevonden. De soort is soms verward met *B. convoluta*, waarvan hij verschilt door de breed en diep omgerolde bladrand, en met *B. revoluta*, die tongvormige i.p.v. langwerpige driehoekige bladeren heeft. Volgens REIMERS (Hedwigia 79, 1940, p. 268–271) zijn enigszins stompbladige vormen van *B. hornschuchiana* (var. *pseudorevoluta* REIM.) te herkennen aan de in een meercellige spits uittredende bladnerf; bij *B. revoluta* is deze spits ééncellig. Als standplaats lijkt de soort goed gedraineerde, neutrale tot basische, anorganische substraten te verkiezen met weinig begroeiing van hogere planten (duinvegetaties, kale leem, muurtjes). Soms vormt de soort met *B. convoluta* een tredplanten-gezelschap, bijvoorbeeld langs schelpenpaadjes op Ameland. *B. hornschuchiana* werd enkele malen samen gevonden met *Aloina aloides* var. *ambigua*, *Barbula convoluta*, *Didymodon cordatus* of *Pottia lanceolata*, en ook wel met *Barbula fallax*, *Bryum bicolor*, *B. ruderales*, *Pottia bryoides*, *P. davalliana*, *P. intermedia* of *Tortula ruralis* var. *ruraliformis*. – P. DE M., F.S. en H.S.

Brachythecium plumosum (HEDW.) B.S.G. Gelderland. Nijmegen, op basaltblokken van walbeschoeiing langs de Waal, c.sp., REICHGELT, 1963 (L); teste A. TOUW.

Eerste vondst in Nederland met kapsels. Eerder bekend steriel materiaal, waaraan de naam *B. plumosum* is gegeven, werd door BARKMAN en WACHTER met enige aarzeling tot *B. rivulare* gerekend (zie o.a. BARKMAN in Ned. Kruidk. Arch. 57, 1950, p. 289–290 en Buxbaumia 15, 1961, p. 55). – B.J.R. en A.T.

Bryum neodamense ITZIGS. Zuid-Holland. Voorne, duinen “Zuid-Hollands Landschap”, op en langs vochtig pad, DE MEY 7202061, 1972 (L); c.sp., 7203043, 1972. Hier tevens verzameld door M. BRAND en F. SOLLMAN.

BARKMAN (Buxbaumia 15, 1961, p. 55) rekende *B. neodamense* tot de in Nederland uitgestorven soorten. De soort werd hervonden door mej. S. BREGMAN in een vrij jonge, vochtige en kalkrijke duinvallei tussen de zeereep van 1926 en de huidige (van ca. 1935). – P. DE M.

B. warneum (ROEHL.) BRID. Gelderland. Buren, open, vochtige klei in kleiput, gemengd met

Bryum angustirete, c.sp., DURING 7242, 1972 (GRO).

B. warneum komt in ons land voornamelijk op de Waddeneilanden voor; uit het binnenland zijn slechts enkele opgaven bekend (Halfweg, Sloten, Heelsumse beekdal). De soort werd gevonden in een vegetatie, welke behoort tot het *Juncetum alpino-articulati*, een gezelschap, dat nauw verwant is aan het *Junco baltici-Schoenetum nigricantis* uit duinvalleien. – H.J.D.

Dicranum majus TURN. Noord-Holland. Overveen, Koningshof, koele, vochtige plaats in binnenduinos, SOLLMAN 577, 1971 (L); teste A. TOUW.

Uit het duingebied slechts bekend uit Wasse-naar, Bloemendaal en Bergen. – F.S.

Dicranum tauricum SAP. Drente. Assen, Asserbos, op *Quercus rubra* langs paadje in naaldbos, SMITTENBERG, 1970 (GRO); det. H. J. DURING & B. O. VAN ZANTEN. – Limburg. Arcen, onderaan oude eik aan rand van droog eiken-berkenbos, met o.a. *Orthodicranum montanum*, RUBERS, 1971 (U); c. 500 m van vorige plaats, op boom, SIPMAN, 1971.

Deze nieuwe vondsten zouden steun kunnen geven aan de theorie, dat deze soort zich momenteel uitbreidt. Dit geldt niet alleen voor Nederland (GRADSTEIN, Buxbaumia 23, 1970, p. 61–64), maar ook voor Engeland (WARBURG & PERRY, Trans. Brit. Bryol. Soc. 4, 1963, p. 422–423) en West-Duitsland (NEU, Natur u. Heimat 18, 1958, p. 84 en 23, 1963, p. 45–48). In de buurt van Coesfeld (Münsterland) is het zelfs een der meest algemene epiphyten. Merkwaardig is het voorkomen op Amerikaanse Eik bij Assen: meestal zijn bomen van die soort niet zo rijk bedekt met epiphyten! – H.J.D. en W.V.R.

Encalypta streptocarpa HEDW. Gelderland. Rhenen, voet van de Grebbeberg, c. 100 m. ten O. van de Rijnbrug, enkele stengeltjes op betonblok, DE MEY 7107302, 1971; teste W. D. MARGADANT en A. TOUW.

Deze soort heette in Nederland beperkt te zijn tot het Duinen het Krijt-district. Ook de standplaats wordt niet opgegeven in de door mij geraadpleegde literatuur. – P. DE M.

Fissidens bryoides HEDW. var. *gymnandrus* (BUSE) RUTHE. Noord-Brabant. Kasteel Heeze bij Eindhoven, op beschaduwde, oude, houten paaltjes bij brug over de Sterkselse Aa, met *Chiloscyphus polyanthus* en *Conocephalum conicum* (abundant!), GRADSTEIN 1998, 1972 (U); det. M. A. BRUGGEMAN-NANNENGA.

Van deze variëteit, die gekenmerkt wordt door de aanwezigheid van naakte antheridia in de bladoksels (bij doervallend licht bekijken!)

waren tot op heden vonden bekend uit de Biesbosch, Nieuwpoort bij Schoonhoven en Renkum (type!). De nieuwe vondst is de eerste in Zuid-Nederland. – M.A.B. en S.R.G.

Gyrowesia tenuis (HEDW.) SCHIMP. Zuid-Holland. Heerjansdam, oude N. H. kerk aan de Kromme Nering, op vochtige, verwerende kalksteen aan de beschaduwde Z-zijde, c. 20 cm van de grond, met *Tortula muralis*, *Sagina procumbens* en *Asplenium ruta-muraria* s.l., DE MEY 7112041, 1971 (GRO, L); teste B. O. VAN ZANTEN.

In de vorige eeuw door VAN DER SANDE LACOSTE in deze streek gevonden bij Kralingen en Dordrecht. Uit deze eeuw is de soort alleen bekend uit Apeldoorn, Heerjansdam en een aantal plaatsen in Zuid-Limburg (zie BAKKER, Buxbaumia 18, 1964, p. 43–44). – P. DE M.

Hypnum lindbergii MITT. Gelderland. Hoogsoeren, in leemkuil bij de Echoput, op beschaduwde, vochtige klei, tussen gras, met *Brachythecium glareosum* en *Pellia endiviaefolia*, VAN BEEK & RUBERS 1753, 1969 (U).

Tweemaal eerder gevonden op de Veluwe, nl. bij Epe (1864) en tussen Apeldoorn en Elspeet (1951). – W.V.R.

Orthotrichum tenellum BRID. Noord-Holland. Noordhollands Duinreservaat, Bakkum-Noord, van Speycklaan, op c. 1.5 m hoogte aan ZW-zijde van populier, tamelijk beschut, c.sp., SOLLMAN 470, 1971 (GRO); teste H. J. DURING.

Deze in de vorige eeuw niet zeldzame soort werd in deze eeuw slechts opgegeven van Haamstede, Heusden, Wijk-bij-Duurstede en Schiermonnikoog. Het materiaal draagt gemmen, welke door BARKMAN (Act. Bot. Neerl. 3, 1954, p. 130–131) werden ontdekt. – F.S.

Oxystegus cylindricus (BRID.) HILP. Noord-Holland. Noordhollands Duinreservaat, uitkijlduin “De Kruisberg”, op vochtig, wat stoffig, kalkrijk cement op verticale kantjes van betonnen trap aan de N-zijde, zeer beschut, dominant, met *Amblystegium serpens*, SOLLMAN 1039, 1972 (L); teste P. DE MEY. – Zuid-Holland. Goidschalchoord, bij voormalig veer naar Rhoon, langs de Oude Maas, op beton en c. 150 m. ten W. hiervan op basalt, met o.a. *Schistidium apocarpum*, *Hygrohypnum luridum* en *Platyhypnidium riparioides*, DE MEY 7103132, 1971 (GRO, L, WAG-W); teste B. O. VAN ZANTEN. Heerjansdam, op basalt langs de Devel, even ten O. van de plaats, waar deze uitmondt in de Oude Maas, met *Brachythecium populeum* en *Hygrohypnum luridum*, DE MEY 7110302, 1971.

Bij Goidschalchoord groeide de soort in flinke zoden, maar bij Heerjansdam werd er slechts weinig van gevonden. Bij laatstgenoemde plaats vond VAN DER SANDE LACOSTE de soort reeds in 1843 aan de Noldijk, die nog intact is en slechts

enkele honderden meters is verwijderd van de plaats, waar *Oxystegus* nu werd gevonden. Op “De Kruisberg” kwam de soort niet voor op het trapgedeelte aan de zuidkant van het duin, dat waarschijnlijk te zonnig en daardoor te droog is. – P. DE M.

O. sinuosus (MITT.) HILP. Zuid-Holland. Rhoonse Veer, ten Z. van de Zegenpoldersedijk, op beschaduwde voet van oude knotwilg in verwaarloosde griend, DE MEY 7107243, 1971 (GRO, L); teste A. TOUW en B. O. VAN ZANTEN.

Van deze soort, die volgens Index Muscorum *Barbula sinuosa* (MITT.) GRAV. moet heten was tot nu toe slechts 1 Nederlandse vondst bekend, op een knotwilg in een uiterwaard bij Deventer. Deze standplaats komt aardig overeen met die bij Rhoon en ook in het buitenland wordt de soort doorgaans gevonden in de nabijheid van waterlopen, zij het meestal op kalkhoudende muren en rotsen. *O. sinuosus* schijnt nog nooit met kapsels te zijn gevonden. – P. DE M.

Pottia bryoides (DICKS.) MITT. Groningen. Haren, Hortus de Wolf, op aarde tussen stenen in nieuwe rotstuin, c.sp., VAN DER KNAAP & DURING, 1971 (GRO, L); teste A. TOUW.

In Hortus de Wolf is enkele jaren geleden een nieuwe rotstuin aangelegd met brokken kalksteen, die van grote diepte waren weggehaald. De blokken zelf zijn nog vrijwel onbegroeid, maar de lemige aarde ertussen droeg al snel een dichte mosbegroeiing, voornamelijk bestaande uit soorten als *Funaria hygrometrica*, *Bryum bicolor* f. *gracilentum* e.a. Op enkele plekje vonden wij hiertussen polletjes *Pottia bryoides* met talrijke kapseltjes. – H.J.D.

Pterygoneurum ovatum (HEDW.) DIX. Limburg. St. Pietersberg, op steile wand van mergelgroeve ten Z. van Fort Willem, met *Aloina aloides* var. *ambigua* en *Barbula revoluta*, RUBERS et al. 94, 1970 (U). Sittard, leemgroeve ten W. van het station, op kale lössleemwand, met *Aloina aloides* var. *ambigua* en *Bryum bicolor*, SIPMAN 5168, 1972 (U).

Uit deze eeuw waren tot nu toe slechts 2 vondsten bekend (Wieringermeer en Bemelen). – W.V.R. en H.S.

Oxyrrhynchium pumilum (WILS.) LOESKE. Limburg. Schinnen, Nagelbeek, holle weg onder *Caprinus*-bos op lössleem, SIPMAN 2941, 1970 (U). Elsoër bos, steile helling met eiken-haagbeukenbos op löss, RUBERS 2230, 1971 (U).

Van deze gemakkelijk met een *Amblystegium* te verwarren soort was slechts 1 recente vindplaats bekend (Leiden). De nieuwe vondsten doen vermoeden, dat hij in Zuid-Limburg niet zeldzaam is. – W.V.R. en H.S.

Schistidium apocarpum (HEDW.) B.S.G. Zuid-Holland. IJsselstein, uiterwaard “Bosschen-

waard'', flinke zode op NW-zijde van oude knotwilg langs sloot ten Z. van de Noorder Lekdijk, DE MEY 7108071, 1971 (Gro).

Deze soort groeit doorgaans epilithisch, maar in de *Prodromus* (ed. 2) wordt opgegeven, dat ze "zeldzaam op wilgen" groeit en BARKMAN (*Acta Bot. Neerl.* 3, 1954, p. 128-130) vermeldt een vondst op een knoten in een uiterwaard bij Krimpen aan de Lek. In het laatste geval betrof het de nieuwe var. *bistratosa* BARKM., die o.a. wordt gekenmerkt door de bovenaan tweelagige bladschijf. Het nieuwe materiaal behoort niet hiertoe; het heeft enkele kenmerken van var. *rivularis* WEB. & MOHR, maar kan evenmin daartoe worden gerekend. – P. DE M.

Sphagnum majus (RUSS.) C. JENS. (syn *S. dusenii* WARNST.). Limburg. Gennep, ven in de Gennepse Bergen ten Z. van het Riet, in *Sphagnetum*, SCHOENMAKERS 701, 1970 (U).

Deze soort werd een aantal malen gevonden in het Drents district, maar daarbuiten was tot nu toe slechts 1 vindplaats bekend (Mariapeel bij Sevenum). – H.J.N.S.

Tetraphis pellucida HEDW. Noord-Holland. Bakkum-Noord, Noordhollands Duinreservaat, op dennestomp in dennenplantage, c.g., SOLLMAN 378, 1970 (L).

Dit is voor zover bekend de meest westelijke vindplaats van *Tetraphis* in Nederland; de dichtstbijzijnde vindplaats is het Naardermeer. – F.S.

Thuidium recognitum (HEDW.) LINDB. var. *delicatulum* (HEDW.) WARNST. Gelderland. Hoogsoeren, leemkuil achter de Echoput, op vochtige beschaduwde leem in bos, RUBERS 1756a, 1969 (U). – Limburg. Roosteren, IVON-hok (oude indeling) T6-21-42, in *Medicagino-Avenetum*, SISSINGH, 1942 (L).

De vondst bij de Echoput is de eerste buiten Zuid-Limburg. Ook in het buitenland komt deze var. zowel in kalkgraslanden als bossen voor. Een bruikbaar kenmerk wordt gevormd door de plaats van de papillen op de cellen der paraphyllia. Bij var. *recognitum* bevinden zij zich nabij het uiteinde van iedere cel en bij var. *delicatulum* op het midden ervan (dus niet zoals getekend in de Mossenatlas!). – W.V.R.

B. News and Notes

25th Anniversary. On April 29, 1972, the 25th Anniversary of the Society was celebrated. The Honorary Membership of the Society was awarded to Prof. Dr. R. VAN DER WIJK and Mr. S. GROENHUIJZEN. Dr. W. MEIJER and Mr. J. LANDWEHR were also distinguished for their services to the Society and Bryology in The Netherlands.

Board of the Society. During the Annual General Meeting on April 30, 1972, Dr. B. O. VAN ZANTEN and Dr. J. J. BARKMAN resigned from office. Members of the Board of the Society are now Dr. W. D. MARGADANT (President), Drs. J. A. HOEKSTRA (Vice-President), Drs. W. N. ELLIS (Secretary), Mr. S. GROENHUIJZEN (Treasurer), and Dr. A. TOUW (Editor).

Short notes on D.B.S. field meetings. Mimeographed full reports in Dutch are available on request.

1. About 30 members and several Belgian guests attended the spring field meeting, 1970, which was held from 7 to 10 May in the northern part of the Belgian Ardennes. 258 Bryophytes (157 Musci, 22 Sphagna, 79 Hepaticae) are mentioned in the report. Interesting new records were *Sphagnum riparium* (Hoëgne valley), *Barbilophozia hatcheri* (Warche valley, new to the Belgian Ardennes), *Dicranum fulvum* (Warche valley, first report from the Belgian Ardennes since 1903), *Dicranum undulatum* (syn. *D. bergeri*) and *Cephalozia pleniceps* (both collected in the Fagne aux Mochettes near Samrée), and *Marsupella sprucei* (abandoned slate quarry near Vielsalm). The last mentioned species has never been reported from Belgium before, but might be con-

specific with *M. ustulata*, which has been collected in this locality before. *Orthodontium lineare* was reported from 5 stations.

2. The autumn field meeting, 1970 (12–13 Sept.), was held at Zeegse in the northernmost part of the province of Drente. 137 Bryophytes (79 Musci, 17 Sphagna, 41 Hepaticae) were reported. *Microlepidozia sylvatica* was found on a N-facing inland dune slope. This species has been reported from the Netherlands only once before, but has apparently been confused with *M. setacea* (VAN ZANTEN, Lindbergia 1, 1972: 226–233). Another interesting find was *Orthodicranum flagellare*, growing in remnants of oak-birch forest surrounding the common fields of the village of Zeijen.

3. During the spring field meeting, 1971 (30 April to 2 May), the Bryophyte flora of the Wadden Island of Ameland was investigated. 36 Participants noted 110 Bryophytes (88 Musci, 5 Sphagna, 17 Hepaticae). Most notable was the discovery of *Sphagnum imbricatum* in a wet dune valley. This species is a dominant constituent of our *Sphagnum* peat, but was supposed to be extinct now. However, during the past decade two stations were found near Nieuwkoop (Zuid-Holland) and Wolvega (Friesland). Other interesting finds were *Abietinella abietina* and *Tortula flavovirens* (in rather calcareous dunes), *Ulota phyllantha* and *Tortula papillosa* (on elm trees in villages, and the former also on trees surrounding a decoy), *Ulota bruchii*, *Dicranum majus*, and *Plagiothecium undulatum* (in pine woodland). The everywhere increasing *Campylopus introflexus* and *Orthodontium lineare* were both collected in several localities. *Orthodontium* usually grows at tree bases, but here it was found on a N-facing slope in the grey dunes as well.

A. Touw